

MASARYKOVA UNIVERZITA

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

KATEDRA VÝCHOVY KE ZDRAVÍ

Seminární práce: Umělé přerušování těhotenství

RV2BP_3RZ Reprodukční zdraví

Vypracovala: Lucie Kováčová

UČO: 391877

Stud. kombinace: Př - VkJ

Datum: 14. 12. 2013

Zadala: PhDr. Mgr. Jitka Reissmannová, Ph.D.

Ačkoliv se termín umělé přerušení těhotenství stále používá, není vhodné jej používat, protože slovo přerušit v sobě významově obsahuje možnost pokračování, což v daném případě není možné. Proto v 90. letech došlo ke změně oficiálně používaného názvu a výraz přerušeni byl nahrazen výrazem ukončení. (HAŠKOVCOVÁ, 2004)

Umělé ukončení těhotenství je často nahrazován slovem interrupce. Vychází z latinského interrumpere, což znamená přerušit. Je definována jako umělé ukončení těhotenství před dosažením životaschopnosti plodu v určitém vývojovém stupni těhotenství.

Často se interrupce zaměňuje s pojmem potrat (abortus), což je však pojem širší, zahrnuje totiž samovolné (spontánní, přirozené) i umělé (interrupci) „vypuzení plodu“.

V České republice je legislativně povoleno zákonem ČNR č. 66/1986 Sb., a vyhláškou Ministerstva Zdravotnictví ČSR č. 75/1986 Sb. K ukončení těhotenství může dojít buď na žádost ženy, nebo ze závažných zdravotních důvodů.

Je-li těhotenství ukončeno na žádost ženy, sama si jej platí, včetně gynekologického, předoperačního, laboratorního a ultrazvukového vyšetření, hospitalizace i anestezie. Výkon se provádí do 12. týdne gravidity. Tato volba respektuje listinu lidských práv ustanovující právo na plánované rodičovství. (ČECH a kol, 2007)

Umělé ukončení těhotenství ze zdravotních důvodů je plně hrazeno pojišťovnou. Lze jej provádět až do 24. týdne gravidity, při zjištění závažných genetických a vývojových poškozeních plodu. Nebo v průběhu celého těhotenství při závažném poškození zdraví ženy či jejího života. Výjimečně při později zjištěných malformacích plodu neslučitelných se životem. (www.babyweb.cz)

Interrupce podléhá povinnému hlášení, výkon se provádí ve zdravotnických zařízeních, většinou v průběhu krátkodobé hospitalizace. Je vypracováno několik různých způsobů umělého ukončení těhotenství, jejichž výběr záleží především na délce trvání těhotenství, celkovém zdravotním stavu ženy aj. Předpokladem provedení je důkladné gynekologické vyšetření.

Do 8. týdne gravidity se většinou provádí miniinterrupce, při níž hospitalizace trvá pouze několik hodin a provádí se v krátké intravenózní anestezii. V České republice je to nejčastější způsob umělého ukončení těhotenství.

Do 12. týdne gravidity se provádí klasický instrumentální potrat, při němž je žena v celkové anestézii a je krátkodobě hospitalizována. Tento způsob je méně šetrný než miniinterrupce a nese s sebou více rizik.

Po 12. týdnů gravidity se provádí medikamentózní potraty, klasicky mezi 12. a 24. týdnem těhotenství. Ženě se aplikují léky, které způsobí vypuzení plodu, plod v této době není schopen přežít v zevním prostředí, což vede k jeho usmrcení. (ŠTEFÁNEK, 2011)

Interrupce v současné době představuje velký etický problém, přičemž se vede spor o oprávněnost interrupce. Na jedné straně je hnutí Pro-life („pro život“) a na straně druhé hnutí Pro-choice („pro volbu“).

Hnutí pro life, se důsledně opírá o přesvědčení, že interrupce je v každém případě a za všech okolností nemravný a opovržením hodný čin. Zastánci této strategie považují interrupci za vraždu nebo minimálně za zabití. Jsou přesvědčeni, že život si z nás nikdo nedal, a proto nikdo nemá právo ho jinému upírat. Život je životem od počátku (tedy od početí), a proto je třeba jej také od počátku chránit. Žena nemá právo rozhodovat o smrti svého nenarozeného dítěte a nemá uplatňovat převahu v situaci, kdy se nenarozené dítě nemůže žádným způsobem bránit. Zastánci strategie pro life jsou většinou křesťané a proto neudivuje, že se k problému opakovaně vyjádřily církve. Jasně stanovisko tohoto typu lze najít např. v Chartě pracovníků ve zdravotnictví, kterou vydala Papežská rada pro pastorační práci mezi zdravotníky. Hnutí Pro life je populární zejména v Itálii, Polsku, Irsku a také v USA. Hnutí Pro life propaguje tradiční hodnoty manželství, mateřství a rodiny. V rámci prevence nechtěných těhotenství odmítá antikoncepci a doporučuje ukázněný pohlavní styk. K výstřelkům tohoto hnutí, které se

zasazuje o zákaz interrupcí patří pak militantní útoky na kliniky, kde se interrupce provádějí, popřípadě na jednotlivé lékaře. Umírněnější zastánci strategie pro life požadují např. souhlas otce nebo jiná omezující kritéria pro provedení interrupčního výkonu. Ti také připouští možnost interrupce ze zdravotních důvodů a to v přísně indikovaných případech (např. znásilnění, incest).

Strategie pro choice, tedy pro volbu, se opírá o přesvědčení, že o počtu a době narození svých dětí rozhodují výhradně rodiče, resp. ženy. Nikdo nemá právo zasahovat do volby ženy ani do jejích představ o tom, od kterého okamžiku je život člověka životem lidským. Reprezentanti této strategie však souhlasí s názorem, že interrupce jsou nežádoucím jevem a představují řešení pouze v krajní nouzi. Akceptují proto všechny formy prevence nechtěných těhotenství (zejména vhodnou antikoncepcí) a principy odpovědného plánovaného rodičovství. Současně trvají na tom, aby interrupce byla dostupnou odbornou a bezpečnou metodou pro řešení nechtěných těhotenství, neboť jedině tak lze zabránit potratové turistice nebo kriminálním potratům. V úvahách o interrupcích ze sociálních důvodů je třeba připomenout, že se má zpravidla na mysli jejich instrumentální forma. Dodejme, že existuje také farmakologická forma interrupcí. V této souvislosti je populární tzv. potratová pilulka (RU 465), která je však ve většině zemí zakázána (mj. v důsledku odmítní reprezentantů strategie pro life). (HAŠKOVCOVÁ, 2004)

V roce 2008 byl proveden průzkum veřejného mínění, z něhož vyplývá, že většina Čechů je nakloněna k liberalizaci potratů (71 %). (zpravy.idnes.cz)

Častými důvody, proč se žena rozhodne pro ukončení těhotenství, jsou zoufalá finanční situace ženy, která se o dítě není schopna postarat; věk ženy, žena se může cítit příliš mladá na to, aby dítě zabezpečila veškerou péčí; případné znásilnění či je-li žena k sexu donucena aj. Rozhodne-li se žena pro interrupci, je nesmírně důležité, aby se rozhodovala se vši odpovědností, aby zvážila všechny možnosti a uvědomila si případné ztráty, které už nebude možno vzít zpět.

Interrupce je také problémem z mnoha hledisek, kterými mohou být zdravotní rizika, psychická a morální rizika nebo názor otce.

Mezi nejčastější zdravotní rizika patří problémy s otěhotněním a udržení těhotenství. Nebo infekce, děložní jizvení, protržení dělohy aj.

Hojná jsou také psychická a morální rizika, které ženy provázejí po prodělaném potratu. Ve většině případů se žena potýká s výčitkami svědomí, sužuje ji pocit ztráty, pocit smutku, bezmoci, což jsou známky postabortivního syndromu.

Velkým problémem je také názor otců, který je ženami často přehlížen, i oni by měli mít právo se k celé záležitosti vyjádřit. (www.sexualne.cz)

Na závěr je třeba zmínit, že umělé ukončení těhotenství (interrupce) by se nemělo chápat jako možná antikoncepční metoda, neboť se jedná o silný zásah do lidského organismu nesoucího výše zmíněná rizika. Aby k uměle prováděným potratům nedocházelo je nesmírně důležitá informovanost o možnostech antikoncepce, které je na našem trhu dostatek.

Použité zdroje:

- ČECH, Evžen et al. 2007. *Porodnictví*. 2. přepracované a doplněné vyd. Praha: Grada, 2007, 544 s. ISBN 8024713039
- Babyweb.cz: *Umělé přerušení těhotenství ze zdravotních důvodů*, [cit. 2013-05-11], Dostupné na WWW: <<http://www.babyweb.cz/umele-preruseni-tehotenstvi-ze-zdravotnich-duvodu>>
- HAŠKOVCOVÁ, Helena. 2004 *Interrupce – stále aktuální problém*, [cit. 2013-05-11], Dostupné na WWW: <<http://www.levret.cz/publikace/casopisy/mb/2004-3/?pdf=148>>
- Sexuálně.cz [cit. 2013-05-11], Dostupné na WWW: <<http://www.sexualne.cz/novinky/interrupce-potrat-220>>
- ŠTEFÁNEK, Jiří. 2011. *Medicína, nemoci, studium na 1. LF UK*, [cit. 2013-05-11], Dostupné na WWW: <www.stefajir.cz/?q=potrat>
- zpravy.idnes.cz: *Potraty si vzít nedáme, říkají Češi*, [cit. 2013-06-11], Dostupné na WWW: <http://zpravy.idnes.cz/potraty-si-vzit-nedame-rikaji-cesi-d5b-/domaci.aspx?c=A080330_221526_domaci_mia>